

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . 8 рублів
або 18 франків
Продюкне число по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. і. п. Домбровського (Хорунжии). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламаци неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Нові члени палати вельмож.

(+) Сими днями появили ся вісти в польських дневниках, що небагом має послідувати іменоване нових членів палати вельмож, а іменно, що бувший міністер для Галичини Адам Єнджейович має бути покликаний до палати вельмож, а опорожнений по нїм посольський мандат має дістати ся бувшому віцепрезидентови Ради шк. кр., професорови краківського університету, д-рови М. Бобжинському.

Нам нема ніякого діла ані до покликаня ексміністра Єнджейовича до палати вельмож, ані до мандату, який би мав по нїм опорожнити ся. Здіймаємо річ з нагоди заповідженого польськими часописнями покликаня нових членів до палати вельмож задля того, щоби при сій нагоді висловити також бажаня і домаганя руського народу в Австрії. Відома річ, що від почину Конституційної доби руський нарід не мав в палаті вельмож иньшого заступника, окрім митрополита і так само і тепер одиноким заступником руського народу в палаті вельмож є ВПреоєсвященный митрополит Андрей гр. Шептицький. А вжеж після конституції можуть бути покликані до палати вельмож окрім наслідних членів, мужі заслужені около держави, Церкви, промислу, науки, штуки і т. д. Руський нарід що-до репрезентації в посольській палаті доволі покривджений, але та сама кривда заподіває ся руському народови і в єго репрезентації в палаті вельмож. Чи ж руський нарід справді так низько упав, чи він справді такий маловартний, щоби серед него не нашло ся більше мужів, достойних засісти в палаті вельмож, окрім одного одинокого князя русько-католицької Церкви, митрополита? Чи ж справді між руським народом нема людей заслужених около держави, Церкви, промислу, науки і штуки, котрі би достойно могли репрезентувати свій нарід? Так ще але не є, лише правительство повинно би звернути бачнійше на се око, а найдуть ся відповідні мужі.

Доволі згадати тут між иньшими про загально звісного властителя дїбр на Поділю Володислава Федоровича з Вікна, заслуженого на полі науки, просвіти, краєвого промислу і господарства. Великодушним, справді княжим даром поклав Володислав Федорович кріпкі підвалини до широкого розвитку товариства «Просвіта» у Львові, котрого був довгий час головою. В давній «Правді» оповіщував фільоєфічні розвідки в тім часі, коли ще мало хто брав ся до наукового писаня руською мовою і тим показав пригідність руської мови до строгої науки, а крім того оповіщував дещо польською і німецькою мовою, та був справдешним меценатом наших визначнійших артистів і письменників. А вжеж найбільші заслуги положив Володислав Федорович около розвитку краєвого а особливо руського промислу яко довголітний член краєвої промислової комісії і яко знаменитий єго знавець. Килими виробовані в єго килимарській школі у Вікні

і посуда виробована в школі гончарській в Товстїм здобули руському промислови добре імя в широкім світі і находять незвичайний попит далеко і широко за границею.

Устроєна головно заходами Володислава Федоровича в 1887. р. в Тернополі підчас побуту архикнязя Рудольфа етнографічна вистава звернула бачну увагу покійного престолонаслідника на руський нарід і єго культуру, а участь Володислава Федоровича у виставі краєвій у Львові в 1877 і 1894 і в Парижі 1900 здобула славу і признанє артистичному зміслові і культурній спосібности руського народу. Етнографічна комісія при Науковім Товаристві ім. Шевченка, оцінюючи сі заслуги, покликала Володислава Федоровича на члена сеї комісії. Додати до сего годить ся, що Володислав Федорович є взірцевим господарем, яких мало в цілім нашім краю. Чи ж сі заслуги (окрім сего, що Володислав Федорович брав давнійше також участь в парламентарнім житю) не вистарчають, щоби Володислав Федорович засів поруч иньних сенаторів ч палаті вельмож? Правительство повинно би звернути бачність на численні заслуги сего мужа і оцінити їх належно при покликуваню нових членів до палати вельмож.

«Українська Громада в Празі»

(Допись з Праги).

(Ковець).

В другій часті промови привитав товаришів Словінців, привитав як борців за найважнійший свій постулат культурний та висказав надїю, що саме ся борба зближить нас к'собі та пособить взаємному зрозуміню.

Забрав голос тов. Ставе, Словінець, щ) в своїй рідній милозвучній мові вказав на спільні нам ідеали та висказав надїю, що прийде ясна хвиля, коли загремить рідне слово в мурях наших університетів. В імени «Unie českého studentstva» (організації цілого майже чеського студентства у однім товаристві) говорив т. Шроц, желав успіху молодому товариству, щоби оно стануло гідно побіч: Unie. За «Spolek českých mediku» промовляв т. Zahoj, вказав, що як симпатія сего товариства була усе як найщирійша до загалу української молодіжи, — так і тепер з правдивою радістю витає оно товариство, що групує в собі частину того загалу молодіжи, до котрої воно найблизше стоїть. Прикінци бесїдник підчеркнув також рїзницю симпатий «Spolk-a» до нашої молодіжи, — а молодіжи, що згрупувала ся в товаристві «Halič» (товариство наших доморослих Москалів). Відповідав на єї слова тов. Брик, вказав на узолвдячности, який нас вяже зі «Spolk-ом čes. med.» а дальше зі загалом чеської молодіжи за єї щирий привіт та поміч; на се, що у хвилі, коли петерпильність «близших нам чим Чехи братів» прогнала нас з вітчизни, коли московські розпинателі раді би замучити, живцем поховати наш воскресаючий народ, тоді чеська молодіж, університет, ціла суспільність віднесла ся до нас так симпатично та щиро, зробила для нас так много і то не в надїї реванжу, котрого ми

не в силі дати, — що нічим слова подяки від нас — правдиву і гідну подяку за се зложити чеському народови і його синам цілий наш нарід у *вольній, обновленій Україні*. — Іменем технічної молодіжи кликаув на дорогу розвитку нашому товариству чеське: «Na zdar» тов. інженер Reuc.

Відтак говорив тов. Луцький, він видів у послїдних могучих проявах та фактах нашого життя в вітчизні та голосах чужих про нього — Україну «surgens», Україну, що переставши бути мрією, іде дорогою праці і пожертвованя до повного свого здійсненя. — По нїм промовляв тов. Нушка за молодіж в «Unie» незаступлену, вказуючи на одну із задач молодого товариства: обзанакомити чеську суспільність докладно з житєм, стремліннями та ідеалами нашого народа. На кінець забрав голос тов. Гошовський на тему відносин Чехів до Українців. Не формальному, по живому, дійсному, щирому зближеню і взаємному пізнаню пособить як з одної сторони змаганє наше, ввійти в житє чеське, пізнати розум і душу сего народа, що взірцем для нас — так з другої сторони се, що ми ставємо перед Чехами не в святотчній одежині, але в буденній, подертій та скривавленій, під котрою скривають ся наболїлі рани нашого народнього організма.

Ось такий був перебіг відкритя «Української Громади» в Празі — такі думки канени у тій урочистій хвилі. — Поважний, теший, піднеслий характер сего вечера доповнили відсїпвані народні імени: український, чеський та словінський. — Послїдні дні нашого життя, що його живчик бе так сильно, се ряд хвиль високих, піднеслих, святотчних; они спасять наші душі, серця змагають негасимим, могучим огнем, они будять сильну охоту і бажанє праці невпинної для свого народа, они кузнею нашої будучини, нашої долі, — такою хвилею був і сей урочистий вечір і ми повні непохитньої віри, що посїв сего вечера не змарнїє.

З під царского кнута.

Студентські демонстрації в Росії приборкою скоро нястуком, нагайкою і Сибіром. Про звїрскість російської адміністрації свідчать кров і змарнованє істнованє сотень інтелігентної молодіжи. Демонстрацій властиво навіть не успіли студенти урядити, а вже «превентивно» російська поліція погуляла до несходу.

В Москві зібрали ся дня 12. лютого студенти в університетській авлі, щоби нарадитись, чи мають ограничити ся лише на чисто академічні жаданя в своїй маніфестації, чи обняти ширшу, політичну програму. Знатна більшість, бо 650 голосів против 150 заявила ся за політичною маніфестацією в злучї з робітниками. Меншість вийшла тоді з авлі і хотїла розійтись з університету, але на улиці обскочила їх наставлена вже поліція і арештувала. Оставші в авлі рїшили в виду сего заночувати там. Перед портретом царя Николай II. вивїсили фану з написями: «Свобода слова і печати!» і «Проч з поліційним надзором!» Однак по півночі узбровне військо вийшло до авлі і всіх присутних відвело під ескортою до в'язниці.

Від 12. до 22. лютого звихала ся поліція з ревізіями і переводала безчисленні арешто-

ваня. Мимо того дня 23. лютого зійшло ся на університетське подвірє, як було умовлено, раннім ранком звиш пів тисячки студентів і студенток. Звідси мали вирушити в поході на місто і злучити ся з демонструючими робітниками. Але укрита поліція обсадила всі виходи університету.

Студенти удали ся до отвертої авлі і ухвалили резолюцію: «Жадаємо личної свободи, свободи праси, свободи совісти, свободи зборів і стоваришень, відвічальности адміністрації, допущеня женщин до університетских студий, рівних прав для всіх народностей, доступу до образования, осьмигодинної праці і права страйку». Відтак вдерли ся до бюро інспекторату, розбили там шафу з тайними кваліфікаціями студентів і спалили всі папери. Відтак вивісили у вікні фану з написом: «Свобода!», а двері авлі загвоздили і забарикадували меблями. Коло 1. години по півночі поліція виломила двері авлі і жовніри при світлі смолоскипів увійшли до салі. Студентам дали 15 минут надуматись, чи схотять піддати ся. Студенти по короткій нараді дали спокійно арештувати себе. 517 осіб заведено до в'язниці і держано їх там цілу добу без жадної їди. Всіх арештованих було до тисячі осіб, а з того 700 студентів і 80 студенток.

Богато лютийше виступила петербурска поліція против маніфестантів, підчас представлення в Народнім Домі. Наочний свідок описує ось як сю подію: Поліція дізнала ся вчасно про намірену маніфестацію і приготвила ся до сего. В читальни Народного Дому укрито коло 200 сторожів, яким дали по 20 копійок і прирекли добру заплату, коли зроблять діло, як слід. Самі они чванили ся, що їх підновно і захоочувано, щоби лише добре били. В салі також приміщено посіпак, навіть перебраних в студентські мундури. О 10. год. скінчило ся представленя і оркестра заграла, як звичайно, царський гимн. Тоді студенти розвинули чорну фану, а один зі студентів підніс голосний оклик: «На погибель ложним реформаторам!». Публика відповіла на сей оклик оплесками. В сій хвилі піднялась буча в салі. Крик, плач, зойк, глухі удари, проклони, стони і кров. Підшиті сторожі і поліцейники вивопнювали уділений їм наказ. Бійка не уставала, поліцейники добули шаблів. Я бачив, як один студент і студентка ували, а товпа в панічному страху утікала через їх тіла. Обое вже не піднесли ся більше. В гардеробах відограла ся ще страшнійша сцена, там працю-

вали сторожі, що були укряті в читальни. Тих, що їм удало ся видістатись на улицу, били дальше поліціянти та кінні жандарми. В порожній салі остало вісімнадцять змасакрованих осіб в калюжах крови.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В субботу: гр. кат. Савина, Юліяна; рим.-кат. Евстахія. — В неділю: гр.-кат. Алексія; рим.-кат. Великдень.

— **Музикально-вокально-гімнастичний вечер** нашого «Сокола» в салі польского «Сокола» започинає ся надзвичайно інтересно. Співучасть співочих сил тої міри, що ині Лопатинської, п. Левицкого, цитриста о. Е. Курчиньского, скрипака п. С. Пашиківа і пляіста п. Р. Ганінчака запоручують незвичайний артистичний успіх, а гімнастичні вправи в супроводі військової оркестри будуть цілкомитовою новостю для нашої публіки і певно викличуть чимале вражінє. Білети можна набувати в «Народній Торговлі»; концерт, як се вже було подано, відбуде ся в неділю дня 6 цвітня.

— **3 Перемишлян.** Дня 1. цвітня с. р. відбудуть ся в Перемишлянах в домі Адлера ч. 260 загальні збори членів «Селянської ради». Початок о 11. год. перед полуднем.

— **3 закордонної України.** Українська дружина театральна Кропивницького дає тепер представленя в Житомері на Волні. Часопись «Волнь» висказує ся про гру артистів з повним признанєм. Впрочім годі інакше осудити гру незрівняних артистів як дд. Кропивницький, Садовский, Саксаганський, п-ні Заньковецка і Суслова.

(Ювілей М. К. Заньковецкої). «Волнь» доносить: З ювілеем талановитої артистки, перебуваючої тепер в Житомері, зайшла ошибка. Деякі обожателі її талану думали, що дня 9. (22) марця кінчить ся 25-літна діяльність сценична М. К. Заньковецкої; иньші думали, що згаданого дня припадає лише 20-літній ювілей. В наслідок сего 9. (22) марця п-ні Заньковецка одержала більше як 300 привітних телеграм. В дійсности того дня не припадав ані 20- ані 25-літній ювілей її артистичної діяльности. П-ні Заньковецка виступила перший раз на сцені в грудни 1882. року в титуловій ролі «Наталки Полтавки» Котляревского.

— **Громадска організація поселенців.** Ще в 2. числі Курітської газети з минулого року писав якийсь Ян Лукасевич з Ріо Кляро про неспукочі, які були повстали на тій величезній колонії. Іменно мали там вибити одного поселенця Дмитра Солтовского і напхати ему землі в рот, а се за те, що мабуть закидали ему т. св. «хрунївето». — «О що тим напасникам ходить» — писав той дописуватель — «не знаю, найімовірнійше злі на се, що не повело ся

їм наділити колонії Ріо Кляро на дві часті, і утворити окрему колонію під назвою «Villa Nova», яку то назву хотів надати відділеній колонії померший ріо-клярський підкомісар, Бразилієць, що побивав ся дуже за тим поділом. Тоді то вибрали они були собі вже і начальство тої окремої колонії, а в склад єго мали ввійти слідуєчі поселенці: яко віит Теодор Поточкий, заступником Василь Поточкий, писарем Корнїло Матвійчук, а поліцію мали творити: Семко Возний, Стефан Барчишин, Михайло Кузак, Іван Теренсович і Гринько Барчишин. — Заміри тої кліки — кінчить свою допись Ян Лукасевич, — не повелись, тож зганяють свій гнів на невинних поселенцях, нападають так, як їх бувший начальник і прихильник померший підкомісар».

До сего запримітимо, що дуже лихо, коли діють ся в оселі авантури, і треба конче отарати ся о спокій. Однак поділ такої величезної колонії, як Ріо Кляро на дві громади є дуже корисний під кожним зглядом і доведе до мирного і доброго пожитя обох народів, замешкуючих ту величезну оселю. Поляки, осівши в полудневій часті тої колонії утворять свою польську громаду, а Русини, що займали північне Ріо Кляро, утворять свою руську громаду. Одні і другі, не будучи помішані, перестануть сварити ся і спорити о першєнство в громаді, і тоді настане таж пожадана для обох сторін згода і добре суєйдеке пожитє, таж скріпить ся відпорність проти португальцєня. — Впрочім така величезна одиниця адміністраційна є і з технічних зглядів невідгуда. З кінцевих північних т. є. руських ліній треба йти до центра полудневого Ріо Кляро більше як сім миль! Слї отже ще й доси не утворилась правно-адміністраційна окрема руська громада з північного Ріо Кляро, то повинно се стати ся як найкращє в загальнім інтересі всіх, так Поляків як і Русинів, а головно в інтересі самої вигоди і ладу, бож не можлива є добра адміністрація громадска одна на такій величезній простороні. — Лиш що-до назви, то пощо називати якось «villa nova», коли північне-Ріо Кляро є *чисто руська* оселя, тож нехай би і офіційально звалось нпр. «Руське Ріо Кляро», а полудневе Ріо Кляро «Польське Ріо Кляро». — Про се повинен рішати не сам комісар (Бразилієць) але громадяни. *Петро Васильєв*

— **3 Коломиї.** Дня 20. с. м. відбули ся в Коломиї загальні збори тамешної Філії Тов-а «Просвіти». По отвореню зборів головою п. Кузьмою слідувало справозданє секретаря п. Гомика, що кидало ясєне світло на плодovitу працю та вельми живу діяльність, яку розвивув Виділ послідного року. Між иньшими важними здобутками тої запопадливої праці — стали за ініціативою тогож Виділу отворені популярно-наукові виклади, устроювані на лад західних людських університетів. Основанє бібліотеки Кол. Філії «Просвіти», коло котрої так щиро заходив ся

БОГДАН БАРВИНСЬКИЙ.

Відповідь рецензентови „Н. М.“

В січневій книжці історичного журналу «Кіевская Старина» за р. 1902. помістив д. Н. М. в бібліографічній часті (ст. 38—39) рецензію моєї розвідки «Зїзд галицкого князя Данила з Угорским королем Белею IV в Прешбурзі 1250 р.», друкованої минушого року в «Руслані» (ч. 231—235) і виданої осібною відбиткою. Згадана рецензія не займає навіть одної сторони друку 8 ки і є так поверховна, що не заслуговала б на відповідь, колиб не то, що єї автор закинув мені «ігнорованє» угорських історичних жерел і одної звістки Галицко-волинської літописи та «недостаточнє внимательное отношеніє» до неї. Моя відповідь має на цілі опрочитиє тих зовсім безосновних закидів.

Рецензент називає мою гіпотезу про рік, який я кладу для згаданої події, «правдоподобною», однак зазначає, що она не вдовольнить строгих критиків, бо я не уважав потрібним звернути ся до збірників угорських історичних жерел, нпр. до Венцлевого «Cod. nov. Arpadianus», що могли би мені, на думку рецензента, «сослужити полезную службу при изслѣдованіи заслутаньєхъ вопросовъ галицко-угорской хронологіи».

З сего бачу, що рецензент недосить пильно читав мою розвідку (хоч і взяв ся за рецензію) і тому зробив мені сей зовсім безосновний закид. Колиб рецензент був мою розвідку хоч троха пильнійше читав, то був би переконав ся, що до угорских жерел я заглядав (гл. Зїзд ст. 4 і 5.) що не найшов я там нічого по-

трібногo для моєї гіпотези, се вже иньша річ. Здаєть ся однак, що рецензент, пишучи свою рецензію, сам не заглядав до згаданих збірників угорских жерел. Колиб д. Н. М. був до них заглядав, то був би переконав ся, що не лише у Венцля «Codex diplomaticus Arpadianus continuatus» (се властиво назва Венцлевого кодекса), який мені вказав на здогад, але й з Феєра «Codex diplomaticus Hungariae», Швандтнера «Scriptores rerum Hungaricarum», Ендліхера «Rerum Hungaricarum Monumenta Arpadiana» і т. д. нічого до згаданой гіпотези не найшов би так само, як не найшли там нічого ні мої попередники, ні я. Показуєть ся з сего, що не автор розвідки, але єї рецензент «не считалъ нужнымъ обратитъ ся къ венгерскимъ сборникамъ историческихъ памятниковъ», щоби переконати ся, чи є там що такого, чого я не використав, а лише на здогад відіслав мене до них.

До сего мушу ще додати, що кожний сумлїнний рецензент, найшовши в жерелах щось такого, чого не використав автор, зазначає все виразно в рецензії, що там а там є ще така а така річ, котра може дане питанє лучше вияснити або твердженє автора збити. Сего-ж однак між сумлїнними рецензентами не лучаєть ся, щоби, не заглянувши до жерел, на слїпо робили авторови закид, що він їх ігнорує.

З рецензії д. Н. М. видно також, що він не бачив зовсім, а коли бачив, то не переглядав так важних річий, як недавно видана «История Украин-Руси» і «Хронологія подій Галицко-волинської літописи» проф. Грушевского. Тут доконав проф. Грушевский повної і переважно у всіх случаях вдовольночої галицко-угорської хронології при помочі не лише угорских але всіх можливих, друком оголошених історичних жерел. Припускаю, що колиб рецензент був познакомив ся ближше з тими працями, то з певністю

був би уважав зовсім злишною свою раду, щоби я звернув ся до угорских жерел яко незвичайно важних для реконструкції галицко-угорської хронології, бо знав би, що я цитуючи «Историю» і «Хронологію» проф. Грушевского в своїй розвідці (гл. Зїзд ст. 4 і 6.) міг про те з них о много лучше довідати ся.

В горі я згадував, що угорські жерела не подають спеціально що-до моєї гіпотези нічого цікавого (про те однак не схотів переконатись рецензент); я був отже змушений покласти для звітки Г.-в. літописи рік 1250, бо після того погляду єї зміст лиш на такий рік позваляє. Він опиравсь іменно на зовсім відмінні, як дотепер (у проф. Шараневича, Дашкевича і Грушевского), інтерпретовані літописної звітки про зїзд в Прешбурзі. Думаю отже, що колиб рецензент був звернув увагу на мій спосіб інтерпретованя звітки Г.-в. літописи, а не виключно на рік (як се зробив в дійсности), то з певністю був би зрозумів, длячого я кладу 1250 р., а не иньший і не був би писав про се нерішучо (так на мою думку історик не повинен писати) «возможно, что такъ и было на самомъ дѣлѣ; возможно что нѣтъ».

(Тут мимоходом згадаю, що перебуваючи зимою сего року студіяи у Відни, я предложив свою розвідку про «Зїзд» на історичнім семінарі проф. д-ра Отона Редліха; він годив ся зовсім на мої виводи, називаючи їх «plausibel» а в свідочстві взначив, що «Herr B. eine bisher verschieden und nicht befriedigend erklärte Stelle der Halicer-Volhynischen Chronik in ansprechender Weise zu deuten unternimmt»).

(Конець буде).

голова проф. Кузьма, в річю не меншої ваги, бо принесе не аби-яку користь місцевим членам та доохресним читальням. Справоздане касиєра о. Гриньовського виказало приходів 1158 К 15 с., а розходів 646 К 93 с. Відтак приступлено до вибору нового виділу. Увійшли до нього: пп. Л. Кузьма, О. Печерський, Колодницький, др. Ол. Кульчицький, о. Гриньовський, Біленький, Дутчак, Михалевицький і Корній Посадкий. Слідував реферат о. Огородничів знаюча і довголітнього робітника на сім полі п. Піотровського. Опісля вирінула пекуча для нас справа заложення руського університету через підписку. Дякуємо в тій справі за ніщював о. Альфонс Олесницький гарною, і в аргумента багатою бесідою. Крім того промовляли ще в тім самім дусі: др. Трильовський, о. Войнаровський і п. Дорундук. Збори ухвалили одностайно вислати до «Товариства ім. Шевченка» слідоучу телеграму: «Загальні збори філії «Просвіти» в Коломиї визнають «Товариство наукове ім. Шевченка» заняти ся основою самостійного українсько-русського університету у Львові через підписку руського народу». Внесенє, аби сейчас вибрати комітет для збирання складок, ухвалила президія з причини, що наведеною резолюцією віддано справу в руки Тов-а ім. Шевченка, як також і тому, що не складки, а підписка відновляє ціли.

Наступило ще кілька дрібніших внесенє і ухвал, а потому президент о. Войнаровський о 3. год. попл. замкнув збори. Та чимало селян, що були на зборах, лишило ся ще до вечера, щоби віддати честь Тарасові.

Слідоучі збори Кол. Філії Тов. «Просвіти» відбудуть ся 31. марця с. р. Реферувати-муть: проф. Масляк про «Ховане художнє» і о. Олесницький про «Ради повітові». По зборах вже о 3. год. з полудня розпочнуть ся *Тарасові вечери* з промовою, співаним і аматорскою виставою: «Наталки Полтавки».

— **Осторога перед агентам, що продає льоси.** Карний суд в Градці в Сирії остерігає перед якимсь Іваном Войтаном Пільдом, котрий під фірмою Івана П.-Войтана перебував в Дрездні, Баалей, Аргаймі, Амстердамі та інших містах і звідтам слав до Австрії оповістки о продажі льосів на рати. По одержанню грошей посилав він квітки без ніякої вартости. Той мантія називає ся по правді Іван Пільд і розписує листи по польски.

— **Касаційний суд у Відні** розглядав справу о. Волянського з Медух, який на похороні обидив пароха з сусіднього села о. Юркевича. О. Волянського і кількох селян трибунал засудив був на 3 місяці в'язниці. Касаційний суд відкинув тепер зажалене неважности і затвердив вирок в повній основі.

— **Банкноти по 50 корон.** В австро-горскім банку лагодять ся тепер до друку банкноти по 50 К, котрі вже в маю мають вийти в курс. Нові «п'ятдесятки» будуть трохи більші як двадцяткоронівки і будуть зроблені синьою краскою на жовтавім тлі. Після статута банкового (Арт. 82) не сьміють видавати ся банкноти на меншу суму як 50 К, а банкноти по 10 і 20 К можуть видавати ся лиш доти, доки не буде знесеній примусовий курс державних нот (паперових грошей видаваних державою). Замість тих дрібніших банкнотів мають тоді курсувати золоті 10- і 20-коронівки.

— **Державні залізниці.** В лютім с. р. вносив прихід на австр. державних залізницях разом 15,765.500 К, з чого припадає на дохід з перевозу осіб 3,227.900 К, а проче за перевіз тягарів. В Галичині їхало того місяця залізницями 675.800 подорожних за оплатою 1,130.900 К; тягарові поїзди перевезли 477.800 тон за ціну 3,484.400 К. На західних залізницях Австрії перевезено найбільше леду, руди, сирого заліза і дерева, на східних шляхах панував оживлений рух в перевозі збіжа в Росію і Румунію до Німеччини, а з півних тягарів перевезено найбільше живих звірят, будівельного матеріалу і нафти.

Від 1. січня с. р. дохід державних залізниць вносив: в особовім перевозі 7,649.400 К, а в перевозі тягарів 25,510.400 К.

— **Тернопільські герої.** З Тернополя пишуть нам: «Оноді приїхав ту цирк Ріхтера. Директор цирку не знаючи, що находит ся на «польській землі», дав німецьку вивіску на цирку. І що стало ся. Вечером зібрали ся гімназійні ученики-Поляки і устроїли «Прусаків» перед цирком демонстрацію. Двадцятьох умундрованих демонстрантів арештувала поліція і замкнула до міського арешту, але за вставленем родичів і одного з гімназійних професорів випущено їх до дому. Опісля показало ся, що директор цирку Ріхтер не є «Прусакем», але родом з австр. Шлеса. Справу полагоджено мирним способом, а іменно так, що родичі закукурічених панчиків зложили гривну на убогих міста і справу убито. — А найби так були демонстрували гімназисти-Русини, чи всіх арештованих не прогнало би з гімназії на чотири вітри?»

— **Географічні відомости** редакторів «Słow-a Polsk-ого» не обвиняють навіть знання головних міст австрійських країв. І так в 147. ч. згада-

ної часониси читаємо: «Z ostatniego zgrómadzenia niemieckich ludowców w Celowcu i Klagenfurtis» і т. д. Сумно але правдиво!

— **Интересна ошибка.** Румунська Королева виїхала недавно до Найвід до недужої матери і телеграфувала звідтам до мужа: «Majestät König, Bukareszt. Mitter Got Iob bess-r. Marie». На почті перекрутили слово «Majestät» на Мендель, а що в Букарешті є жид Мендель Кеніг, то єму доручено дещену. Справа вияснила ся аж в кілька днів пізнійше.

— **Дневникарство проти оподаткованя.** Віденське товариство дневникарів «Concordia» вислало депутацию до д-ра Кербера, яка запротестувала проти видаючого обіжника, на основі якого має ся уважати службу телефонічну і телеграфічну за заробкове підприємство.

— **Смерть пасічника.** З Франції доносять: Страшна подія приключила ся оноді в селі Кініссей. Селянин іменем Фр. Боаве, середнього віку підбирав мід в своїй пасіці. Нараз напали напад на него пчолы і стали сильно жалити. На крик его надбігли сусіди і застали пасічника без свідомости на землі. Візвано лікаря, але заким він прибув, пасічник помер.

— **Справа увязненої спиритисти,** про котру ми свого часу доносили, не перестав інтересувати загалу в Берліні. Віра в її чудесний дар триває дальше. Оноді на зборах один з прихильників спиритизму посунув ся аж до названя Ротової «мученицею». Одна прелюгентка домогала ся внесеня прозьби до правительства, щоби по зволяло Ротовій робити досвід в присутности визначних спиритистів. Провідник спиритистів берлінських др. Егберт Міллер домогає ся навіть установлення окремого суду присяжного, добре ознакомленого зі спиритизмом. В поліції зголосило ся кількох огородників, які стверджують, що у них купувала Ротова цвіти до своїх дослідів.

— **Магнетний пісок.** На побережжя Норвегії находит ся пісок з магнетними власностями тому, що він є змішаний з рудою магнетного заліза. Недавно ствердив сенатор Гелзен сі незвичайні власности піску в околиці Рауна (Oberstad) і приписав численні розбиті кораблів о скали сильному діланю магнетного піску на бусоло. На підставі сего донесеня картографічне бюро в Норвегії розіслало квестіонарі до капітанів корабельних, які тамтудя переплывали, з запитом, чи не замітили в тім місці значніших збочень бусолі. Доси надіслані відповіді заперечили сему, тому бюро заміряє зладити виправу сего літа, щоби на місці пересвідчитися, о скільки погляди Гелзена є правдиві.

— **Смерть в лявіні.** Вчора у нас падав сніг і потягнуло холодом. Причиною сего були величезні маси снігу, які упали в швайцарських Альпах. З гір зачали там котити ся знов величезні осуги снігові або лявіни і в мнोगих сторонах так позасипували дороги, що перервали всякий рух комунікаційний. Майже всі вивози в горах засипані і перестали їздити залізниці та вози поштові. В кантоні бернеськім згнув також і один чоловік в лявіні. Що значить згнути в лявіні, о тім мало хто у нас має понятє. Подумайте собі, що з гори котить ся величезна куля снігова, вириває з собою дерева з корінєм, ломить скали, а дрібним камінєм жене навперед себе, як би мільким піском. Лявіна жене з дуже страшним розмахом в долину і робить такий вітер, що може чоловіком, котрий стоїть з боку, подути як би сухим листком. Але той пропаде, кого она захопить; хіба лиш якимсь чудом може лишити ся при жатю скотивши ся щасливо з лявіною в глибоку пропасть. В таку то лявіну попав ся сими днями молодий чоловік Петро Шнайдер, котрий пішов був на пошину за сіном. На дорозі вхопила его лявіна і понесла в долину. Коли в полудне Шнайдерів пес вернув сам один, свояки зараз здогадали ся, що молодому чоловікови мусіла лучити ся якась нещаслива пригода. Лявіна висоти якої каменія а довга на двіста метрів та порозкидане сіно скріпила ще здогад, що в ній напевно погіб Шнайдер. Але могло й бути, що він би ще жив, длятого ще вночі вибрали ся люди з двома лікарями і бернгардинськими псами ратувати нещасливого. Яений місяць і забрані ліхтарні показували місце нещастя. Пси в кількох місцях вітрили сліди, але відтак їх згубили. Показало ся наконєць, що в пропасти лежить така величезна маса снігу, що треба би бодай яких шість неділь або й два місяці, щоби сніг стопив ся і аж тоді можна би нещасливого відшукати.

— **Судерман на пробі.** Як чемно і політично уміє Герман Судерман виткнути акторам їх хиб і у грі най послужить яко примір отєя подія. На пробі ново виставленої в віденськім Бург'у штуки Судермана п. з. «Най жие жите!», автор був сам присутний і не міг налюбувати ся грою п. Тіміга, котрий виступив в ролі селянина Беркельвіц-Грінгофа. По скінченій пробі Судерман приступив до згаданого актора і сказав: «Пане Тімінг, мушу признати, що ви виязали ся зі своєї штуки знаменито, однак позволю собі звернути малу увагу. По перше, ви до сєй ролі

за молоді, по друге за елегантні на простого селянина, по третє треба взяти ролю з иньшого тону а відтак маєте за рідке і коротке волосє». На костюмовані проби явило ся двоє акторів ухарактеризованих подібно до вигляду лица Судерманового. Судерман бачучи се, засьміяв ся і сказав: Гадка є добра, однак трох Судерманів не може бути на одній Судерманівській «премієрі» проте прошу о зміну лиця. Представленє випало знаменито а сам автор був вдоволеній.

— **Смерть котам і псам!** Такий оклик залунав в Плімаут і Вілкебер в Спол. Державах, а около 100 мушян ходило по всіх уєюдах тай стріяло кожного пса і kota, який лиш навинув ся. Тим способом погубло їх поверх 2000. Причиною сєй котячо-псєячої різні була віспа, котра лютує в охрєсности згаданих міст. Санітарний уряд переконав ся, що пси і коти є головними розсадниками недуги, тим то і приказав нищити їх без пощади.

— **Супружа трагедия.** Залізничого кондуктора Яєїнського, котрий стріяв в Станиславові до своєї жінки, а опісля хотів й собі відобрати жите, узнало заведене для божевільних в Кульпаркові, де его віддано на обсервацию, за хорого на умі, внаслідок чого станиславівський суд цілу справу застановив.

— **Статистика виборів в Англії** з року 1900 виказує, що кандидати на послів видали там не багато, лишє 19,435.725 франків. Виборців було там звиш 8 мільонів, отже наколи між ними не було ані одного чесного, то кождий голос коштував би, більше-менше 2 франки. — А в Галичині — думаєте — менше коштував би голос, якби так хто задав собі труду і обчислив виборчі видатки?

— **Рогами у воздух.** Оноді вечером гнали згінники у Відні стадо волів із Ст. Марке до різниць на Гервальзі. Нараз на розі Гервальської головної улиці сполонив ся один віл і кинув ся на переходячого улицею 63-літнього зарібника Фердинанда Тривезана та взяв его на роги і кинув ним високо в гору. Коли нещасливий впав на землю, розлучене звіря хотіло ще раз кинути ся на него, але згінники відогнали вола, а взяли ся ратувати чоловіка. Тимчасом віл забіг в другу улицю і вхопив там знов так само на роги шлюсарского хлопця та кинув ним у воздух. Хлопець однакже впав так щасливо на м'яку землю, що єму нічого не стало ся і він лиш схопив ся чим скорше та став так борзо втікати, що навіть ніхто не міг довідати ся, як він називає ся.

— **Зїзд вірменських студентів** пічне ся дня 31. с. м. в Женеві. На зїзді будуть студенти-Вірмени всіх європейських університетів. Зїзд потребає цілий тиждень.

— **Проби коронації.** Від двоєх неділі приходить до Вестмінстерского собора що дня поліціант в своїм шкірянім шоломі, сідає собі на плетенім кріслі, а сьвященик приходить тоді до него і закладає єму на голову бляшану корону. В тій хвили роздає ся серед мурів собора грімка гра органів і співні хорів. То відбуває ся проба як в театрі, щоби опісля зовсім точно випало представленє, котре з нагоди коронації короля Едварда має ся відбути в червні сего року. На тім представленю буде очевидно замість поліціанта грати ролю сам король, а замість звичайного сьвященика буде єпископ. Поліціант — як пишуть англійські газети, — так вже вправив ся в свою ролю, що міг би заступити короля таки на самій коронації.

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові** оповіщує:

Після оповіщення заміщеного в «Газеті Львівській» розписує ц. к. дирекция зел. держ. у Львові оферту на переданє в акорд робіт земних і надторових на шляху Львів-Белзець (Томашів) на 3 літа. Оферти приймають буде ц. к. дирекция найпізнійше до 10. цвітнія до 12. години в полудне. Услівя можна переглянути в ц. к. дирекції зел. держ. у Львові ул. Красіцька ч. 5. відділ консервації і будови II поверх або в бюрі ц. к. управи руху на залізници Львів-Белзець у Львові ул. Ленартовича ч. 1.

— **Для М. М.,** убогої жєнщини, прислав Вп. Т. Р. 1 К — разом доси 19 К. Попередних 18 К передали ми п-ні М. М.

— **На книжочку вкладаю Товариства взаїмн. кредиту «Дністер» ч. 1800** на фонд запомоговий для академічної молодіжки вплинули дня 20. до 27. марця с. р. дальші датки в сумі 415 К 32 с.; по день 27. марця включно вплинуло 60.210 К 77 с.

Посмертна [†] оповістка.

— **Омелья Богачевський,** народивий учитель в Маріямполь, діяльний член Товариства ім. Шевченка, Просвіти, Товариства педагогічного і п., упокоїв ся дня 23. с. м. в 34. році життя. В. с. п.

— **Евфрозина з Гарасимовичів Струтинська,** вдова по сьвященику, упокоїла ся дня 9. марця с. р. в 66. році життя в домі свого сина в Космачи. В. с. п.

Наука, штука, література.

— **О. Я. Кониский: Тревоги автора і видавника.** (З натури). Заходом О. Барвінського. У Львові 1902. Накладом Л. Ловатинського. З друкарні В. А. Шийковського. Стор. 36, 16^с. Ціна 30 сот. з поштовою пересилкою о 5 сот. більше. Набувати можна в Книгарнях Товариства ім. Шевченка і Ставропільській та в Адміністрації «Руслана».

— **«Зоря» ч. 3.** за марець с. р. містить: «Довбуша», «Трафунок» і «Думку» Федьковича, коротку біографію Федьковича, статейку «Ще про опришків» і стих Івана Джуранюка п. з. «Полонини». З ілюстрацій подає два портрети Федьковича і по одній ілюстрації до «Довбуша» і до «Думки».

Телеграмми.

Відень, 38. марця. На приватній аудієнції у цесаря були: президент кабінету др. Кербер, спільний міністер скарбу др. Каляй, міністер

заграничних справ гр. Голуховский і міністер рільництва гр. Джіованеллі.

Будапешт, 28. марця. Кореспонденційне бюро доносить: Щель, Люкач і Горански прийдуть ві вторник по дат. святках до Відня на паради з австрійськими міністрами над прелімінарем спільних видатків.

Триєст, 28. марця. Намісництво зависило видавництво соціалістичної часописи *Avanti* на неограничений час, на підставі виїмкових розпоряджень.

Венеція, 28. марця. Міністер заграничних справ Принеті відвідав перебуваючого тут німецького канцлера гр. Більова, забавивши звиш пів години. Відтак був з жінкою на сніданю у Більова.

Цетинія, 28. марця. Князь Мірко вернув вчора. Вінчане его відбуде ся в Цетиній; речинець ще не означений.

Льондон, 28. марця. До Бюро Райтера доносять з Кронштату: Бурскі посли прибули тут вчора задля порозуміння зі Штайном. Наради потривають кілька днів.

Льондон, 28. марця. Цециль Родес лишив політичне завіщанє, яке містить різні вказівки що-до дальшої акції в ціли анексії Африки під англійську кормигу.

(Рільничий банк у Львові).

Дня 28. лютого. За 50 клг.

Пшениця готова 8-80—9-00. Пшениця нова 0-00—0-00. Жито готове 6-60—6-75. Жито нове 0-00—0-00. Овес на обрік 7-25—7-60. Овес новий 0-00—0-00. Ячмінь на пашу 5-50—5-90. Ячмінь бровари. 6-50—7-50 Ріпак новий 13-50—13-50. Льнянка 10-75—11-50 Горох на пашу 7-50—8-75. Горох до вареня 8-50—13-00. Вика 7-75—8-50. Бобик 6-25—6-50. Гречка 6-75—7-50. Кукурудза нова 6-20—6-40. Кукурудза стара 0-00—0-00. Хміль за 56 клг. 0-00—0-00. Конюшина червона 50-00—65-00. Конюшина біла 60-00—95-00. Конюшина шведська 60-00—95-00. Тимотка 28-00—38-00.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи «ГЕРМАНА» ул. Снішна.
Нова величава і сензаційна програма!
від 16. до 31. марця 1902.
При співучасті військової музики 24. н. н.

- 1) **Малецкий**, славний преслідігатор.
- 2) **Les Diess's**, найзнаменитший дует французский.
- 3) **Revelton-Selina Trio**, найліпший акт співачів на висячих ливах.
- 4) **The five Juggling Johnsons**, найвисна америкаьска сензація.
- 5) **Marcelli**, наслідувач інструментів.
- 6) **Nusza Melitta**, польска субретка.
- 7) **Zetto**, комічний жонглер.
- 8) **La belle Violetta**, французска субретка.
- 9) **Американський біоскоп.**

Що дня о 8. год. вечером велике представлєне. В неділю і свята два представлєня. Що пятниці **High Life** представлєне. Білєти вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльова при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

МУРОВАНІЙ ДІМ

з офіцинами, садом і огородом
в **БЕРЕЖАНАХ** (ч. 4. побіч ставу)
продам сейчас за **4.000 зр.**
Зголошеня приймає Редакция «Руслана».

Галицька Каса Ощадности

у Львові

знижає опроцентованє вкладок понад

10.000 К поміщених на одній книжочці

починаючи від **1-го ЛИПНЯ 1902**

з **4%** на **3.6%** від сто, а всі нові вкладки опроцентує по **3.6%** від сто.

Опроцентованє давних вкладок внесених перед 1. марця 1902, а виносячих що найвисше 10.000 К на одній книжочці, остає без зміни і виносить на дальше **4%** від сто.

Львів, дня 18. марця 1902.

Галицька Каса Ощадности у Львові.

Розклад поїздів залізничних обвлязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
носп.	особ.			носп.	особ.		
приходить о годні				відходить о годні			
6-10		з Кракова, Берлина, Варшави, Відня		6-25		до Станиславова, Підвисокого, Потуптор	
6-20		з Чернівців (Іцман, Гал. залу), Гусятинна		6-30		до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
6-46		з Грухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк.		6-43		» » дв. Підзамче	
7-45		з Янова		6-35		до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислав	
7-40		з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8-30		до Кракова (Відня, Варшави), Берлина	
8-00		на дв. головний		2-55			
8-10		з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока		9-00		до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер)	
8-15		з Сокала, Рави рускої		9-15		до Янова	
1-35		з Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина		9-25		до Підволочиск, Бродів, Гусятинна дв. Підз.	
11-45		з Рашова, Любачова, Самбора		9-42		дв. гол.	
11-55		зі Станиславова (Кересмеже, Потуптор)		2-40		10-20	до Сокала, Белэци, Рави рускої і Любачова
12-55		з Янова		10-25		до Чернівців	
1-10		зі Скольного, Калуша, Хирова з Лавочного		1-25		до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята	
		від 1. черв. до 15. вер.		2-15		до Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята	
		з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)		3-05		до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
		зі Самбора, Борислава, Стрия		3-15		до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.	
2-20		з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.		3-26		до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.	
2-35		з Кракова		3-30		до Рашова, Хирова, Любачова	
		з Чернівців, Іцман		НІЧ			
1-45		з Сокала, Белэци і Любачова		13-45		6-10	до Станиславова
				6-20		до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
				6-30		до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6. а від 16. вер. до 30. цвіт. 1902 щоденно	
						6-35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
						7-10	до Тернополя, Бродів дворець головний
						7-32	дворець Підзамче
						7-25	до Сокала і Рави рускої
						7-52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)
						9-30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
						10-30	до Чернівців і Іцман
						11-00	до Кракова, Відня, Варшави
						11-10	до Підволочиск, Бродів дв. голов.
						11-32	» » дв. Підз.
						4-15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
						4-45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. шод

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. В місті выдають білєти Ізди: Звичайні білєти агенция часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білєти звичайні і великі пільні, тарифи, ілюстровані провідники, розклади Ізди і т. п. бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Краснівч. ч. 5. в подвірю, сходи II, двері ч. 52) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).